

ונראה לפרש²³ דממים שעל העור שבאו עליו ממחובר ה"ל הכשר הבשר לאחר שחיטה, דע"כ²⁴ לא פליגי בריש העור והרוטב²⁵ אלא ביש יד להכשר, אבל בהא מודו כ"ע דיש שומר להכשר.²⁶

[כ, ב] לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע על הטהורה ועל הטמאה ועל התלויה ועל הטהורה שאין שורפין. כך הגירסא ברוב ספרים.²⁷ ורש"י²⁸ הגיה: על הטהורה ועל הטמאה שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה ששורפין.²⁹ ולא נהירא לי הך גירסא, דכיון דר' יהושע מזולז בתלויה

מי א"ר יהושע שתיהן כא' ורמינהי הבית של תרומה וכו'. תימא מאי קא פריך בפסח ש[א]ני משום שהולכת לאיבוד ואיכא תרתי שהיא תלויה וגם בפסח.³³ וי"ל דמשמע ליה דפסח אינו מעלה ואינו מוריד, (מדאורייתא)

ששורפין (ובהגהות הגר"א שם הגיה עפ"י הנוסח שלפנינו בבבלי). וכן נראה משו"ת הרדב"ז ח"ה, ללשונות הרמב"ם, סימן קמד, שהיתה לפניו גירסא זו, עיי"ש שכולל ביחד הטהורות עם הטמאות או עם התלויות לענין שאינן נשרפות ביחד. ²⁸ ד"ה ה"ג. ²⁹ וכ"ה בכ"א וכ"י ותיקן 109. ולפי"ז אף תלויה עם תלויה שורפין. ועיין מ"ש בזה בשו"ת הרדב"ז שם, במשמרות כהונה כאן, ובגליוני הש"ס לר"י ענגיל לעיל טו, א ד"ה אבל היאך. ³⁰ שיש לחוש שמא טמאה היא. רש"י פירש: 'דהואיל ולא הוחזק טמאה אין נראה כמטמא בידים'. ורבינו לא ניתא ליה בזה, דכיון דר' יהושע מזולז בתלויה לשורפה עם הטמאה הרי שזנה כטמאה ואם ישרפנה עם הטהורה הריהו כמטמא בידים. ועיין בקובץ שיעורים אות פו שכתב בהכרח שאפילו מאן דאסר בתלויה וטמאה אינו אלא מדרבנן, ולכן בתלויה וטהורה שאינו נראה כמטמא לא אסרו. והדברים צריכים ביאור. ועיין בספר דבר שמואל. ³¹ ראה בכורות לד, א. ³² ראה רש"י לעיל טו, א ד"ה יניחנה במקום התורפה, ופירוש הרא"ש תרומות פ"ח מ"ח, ועיין הסוגיא בכורות שם, ובפנ"י לרש"י לעיל שם ד"ה יניחנה, וכאן ד"ה בגמרא רב חסדא. ³³ משום שהולכת וכו'. הוסיף רבינו על תוס' שאנץ, ושם נוסף: אבל היא דחבית שגולד בה

מ"ש בצל"ח אות קמה. ²³ כ"פ בתוס' שאנץ ובתוס' הנ"ל בשם ר"י, ובשאר ראשונים בסתם. ²⁴ = דעד כאן. ²⁵ חולין קיח, ב. ²⁶ בתוס': 'דבהעור והרוטב פליגי אי יש יד להכשיר אבל לכולי עלמא יש שומר להכשיר'. וכן מפורש במכשירין פ"ו מ"ג: כל הביצים בחזקת טהרה חוץ משל מוכרי משקה. ועיי"ש במשנה אחרונה. המפרשים האחרונים התקשו בפירוש זה היאך חשיב הכשר של מחובר כיון שבשעת דיבוקה במים היתה פרה חיה ואינה ראויה להכשר, ולאחר שזחטה הרי מים תלושים הם על גבי העור. עיין כאן בשפת אמת, בתזו"א סימן קכד כ, א אות ז, בלב אריה חולין לו, ב, ועוד. ובחי" רבינו דוד הרגיש בזה והוסיף הסבר, עיי"ב, וכן בחי" הר"ן (ששאב מרבינו דוד), ח"ל: ואע"פ שבאותה שעה היתה הבהמה חיה ולא היתה ראויה להכשר, הואיל ועדיין אותו משקה שקבלה בעודו מחובר הוה טופח עליה, רואין אותה שהוכשרה במים מחוברין. ²⁷ וכ"ה בכ"ב (דק"ס הערה ג) ובכ"י ותיקן 125 וכת"י ששון: ועל התלויה ועל הטהורה שאין שורפין. וכנראה כן היה לפני רש"י אלא שהגיה, וכתב בדק"ס שם משום שאם כן בבא דרישא 'על הטמאה ועל הטהורה' מיותרת. ברם י"ל דלא זו אף זו קתני. ויש לציין שגם בתוספתא פ"א ה"ה לא נישנית הבבא: 'על התלויה ועל הטהורה